

Kommisjonens vurdering av Islands EU-søknad

Kommisjonen la den 24. februar frem sin vurdering ("avis") av Islands søknad om EU-medlemskap. Dette er en vurdering av hvor Island står i forhold til EUs regelverk ("acqui") og hvor de ulike forhandlingsområder gjennomgås med særlig fokus på områder hvor det vil være behov for forhandlinger og tilpasninger. **Kommisjonen avslutter sin "avis" med å anbefale at EU åpner forhandlinger med Island om medlemskap.**

Kommisjonens rapport gjennomgår kort forholdet mellom EU og Island, før man ser på situasjonen på Island i forhold til de politiske og økonomiske København-kriteriene. Deretter tar man for seg status innenfor de fremtidige forhandlingskapitlene, men kun der EU ser særlige, kvalitative utfordringer. Denne innberetningen utelater av samme grunn uproblematisk kapitler.

- **Kommisjonen anbefaler åpning av forhandlinger med Island.**
- **Kommisjonens vurdering gjør ingen kobling mellom en eventuell Icesave-avtale og fremdrift i medlemskapsforhandlinger, tross press fra Storbritannia og Nederland for nettopp dette. Samtidig kobler trolig Storbritannia og Nederland disse sakene, og dette kan derfor forventes å påvirke medlemskapsprosessen videre.**
- **Flere saker fremhevet som utfordrende, med fiskeripolitikk, landbruk og regionalpolitikk/bygdeutvikling som de mest åpenbare.**
- **Rapporten påpeker også svakheter i det politiske systemet; knyttet til dommers uavhengighet, interessekonflikter (for tette bånd mellom politikere og næringsliv) samt medias uavhengighet.**
- **Også behovet for finansielle kontrollmekanismer understrekes, i kjølvannet av landets finansielle kollaps og økonomiske problemer.**

Politiske kriterier for medlemskap

I forhold til disse kriteriene fremheves som særlig problematisk justisministerens makt i forbindelse med utnevning av dommere, og at man her må se på reformer for å styrke domstolenes uavhengighet. (jf. kapittel 23 under). Videre er man opptatt av at *muligheten for interessekonflikter er for store*, gitt nære bånd mellom politikere og næringsliv. Dette kobles naturlig til den finansielle krisen og man sier at landet trenger mekanismer for å redusere rommet for slike konflikter fremover. Rapporten påpeker også at *den store konsentrasjonen av eierskap innen media er problematisk*. Det nevnes også kort at det skiller mellom nordiske (3 år) og andre borgere (5 år) når det gjelder krav til botid på Island før man får stemmerett i lokalvalg. Det slås fast at dette er i strid med EUs regelverk ("acqui").

Økonomiske kriterier for medlemskap

I forhold til fri flyt av varer, tjenester, kapital og personer bemerkes noen mangler, og man påpeker at Island i for stor grad verner strategiske sektorer av økonomien både mot utenlandsk eierskap, eksempelvis fiskerinæringen, og ved å holde det på offentlige hender (eks. energi). Samtidig slår

rapporten fast at overvåkningsmekanismene for finanssektoren er en grunnleggende svakhet i den islandske økonomien. Det sies også at finansmarkedene ennå ikke fungerer normalt. Sentralbankens manglende uavhengighet får også kritikk her (se kapittel 17).

Kapitler under EØS-avtalen

Kapittel 3 – Rett til å etablere og frihet til å tilby tjenester

Kommisjonen fremhever at EUs tredje postdirektiv ennå ikke er implementert i EØS-avtalen og at særskilt fokus i forbindelse med islandsk implementering blant annet vil være omfanget av og finansieringen av den universelle tjenesteforpliktelsen.

Kapittel 4: Fri kapitalflyt + Kapittel 9: Finansielle tjenester

Island har allerede implementert relevante regelverk (acquis) vedrørende fri kapitalflyt og finansielle tjenester gjennom sine forpliktelser som medlemmer av EØS. Kommisjonen er imidlertid skeptisk til hvordan deler av regelverket er blitt implementert og viser til at Island vil må bedre organiseringen av innskuddsgarantiordningen. Eierbegrensninger knyttet til Islands permanente unntak for investeringer i fiskebåter vil også måtte avvikles.

Kapittel 5 – offentlige anskaffelser

Dette området er harmonisert gjennom EØS, men Kommisjonen ønsker en styrking av administrative strukturer for å sikre implementering av gjeldende regelverk.

Kapittel 8 – Konkurransen

For konkurranseområdet mener Kommisjonen at håndhevelsen av regelverket er tilstrekkelig, men ønsker å overvåke kvaliteten på de vedtak som er fattet av det islandske konkurransetilsyn og av offentlige støttetiltak som følge av den økonomiske krisen.

Kapittel 9 – Se kapittel 4 over

Kapittel 10 – informasjonssamfunn og media

Kommisjonen konkluderer her at Island etterlever relevant regelverk for elektronisk kommunikasjon – med unntak av to direktiv; Datalagringsdirektivet, som ikke er innlemmet i EØS-avtalen og direktiv om internasjonal gjesting (roaming), som er innlemmet men ennå ikke har trådt i kraft.

Kapitler delvis dekket av EØS-avtalen

Kapittel 12 – Mattrygghet, veterinære forhold og plante helse

En full overtagelse av hele mattrygghetsområdet, herunder veterinære bestemmelser og bestemmelser om plante helse, vil by på problemer under medlemskapsforhandlingene, der Alltingets vedtakelse av Matpakken synliggjorde at dette er svært problematisk for Island. Det vanskeligste vil bli handel med levende land-dyr der Island påberoper seg særegne forhold som begrunnelse for diverse unntak og overgangsordninger.

Når det gjelder handel med ferskt kjøtt, er dette tatt inn i "Matpakken". Island har sagt de trenger hele overgangstiden på 18 måneder for å gjennomføre disse bestemmelsene, og det er grunn til å tro at dette også vil by på noen utfordringer, selv om dette teknisk sett ikke bør bli noen del av forhandlingene. Kommisjonen vil nok trolig ha denne implementeringen spesielt under oppsikt. Når det gjelder

regelverket for plantehelse, kan det ikke utelukkes at en kan ha problemstillinger som er sammenlignbare med veterinærområdet, men neppe i samme grad.

Island har erkjent at de har brukt tekniske (veterinære- og andre) bestemmelser som et handelshinder og har av denne grunn ikke utnyttet spillerommet for anvendelse av tollsatser til beskyttelse av egne produkter. Når både tollvernet og veterinærregelverket som handelshinder forsvinner, sammen med hele eller deler av fiskeri- og landbrukspolitikken, er det klart at dette medfører store omlegginger og tilpasninger som vil bli politisk meget krevende, både i forhandlingene og i den islandske opinionen, jfr. Norges egne forhandlinger i 1993-94.

Kapittel 15 – Energi

Kommisjonen konkluderer at Island er kommet langt i å implementere EUs energilovgivning og skulle være i stand til å ta på seg EU forpliktelsene på dette området. Av spesiell interesse for Norge så skriver Kommisjonen at Island i henhold til tredje energimarkedspakke må sikre uavhengighet av regulatorene. Videre opplyses det at Islands fornybarandel (av sluttforbruket av energi) er 54 prosent. Dette er en overraskende lav fornybar andel, gitt at el og varme er 100 prosent fornybar. I tråd med fornybardirektivet vil Islands fornybarmål bli 64 prosent.

Kapittel 18 – Statistikk

Island må som medlem av EØS implementere regelverk om statistikk. På de fleste områder anser Kommisjonen implementeringen av dette regelverket som tilfredsstillende. Island vil imidlertid måtte øke tilgjengeligheten og metodologien knyttet til innsamling av data for næringsliv, makroøkonomi og landbruk. De relevante strukturer er på plass, men statistikkbyrået mangler nødvendige ressurser.

Kapittel 19 – Sosialpolitikk og sysselsetting

Hovedkonklusjonen er at Island bør være i stand til å påta seg medlemskapsforpliktelsene som ligger i arbeidslivs- og sosialpolitikkområdet, men man påpeker at ettersom EUs lovgivning om ikke-diskriminering både i og utenfor arbeidslivet ikke omfattes av EØS-avtalen vil Island her måtte vedta egen lovgivning for å tilfredsstille kravene i denne lovgivningen. Det er også behov for reformer innenfor arbeidsmarkedspolitikken som en konsekvens av den økonomiske krisen i landet. Arbeidet med reformer er i gang, men det påpekes at Island må styrke sine administrative strukturer for å kunne ivareta styring og gjennomføring av de mange prosjektene inn under det Europeiske Sosialfondet og det administrative apparatet for å kunne drive en aktiv sysselsettingspolitikk.

Kapittel 26 – Utdanning og kultur

EØS-avtalen dekker stort sett regelverket (acquis) på utdannings- og kulturområdet. Det er få problemer når det gjelder utdanning, men det påpekes at Island har en utfordring når det gjelder frafall fra videregående opplæring. Det er høyere enn gjennomsnittet i EU-landene. Island må også implementere direktivet om utdanning av barn til borgere fra andre EU-land og stadfeste prinsippet om ikke-diskriminering av andre EU borgeres rett til utdanning på de samme vilkår som for Islands egne borgere.

Kapittel 27 – Miljø

De delene av EUs miljølovgivning som faller utenfor EØS-avtalen vil naturlig nok skape de største utfordringene, dvs. naturforvaltning inkludert høsting av enkeltarter. Kommisjonen forutsetter således at Island må gjennomføre habitat- og fugledirektivene, legge om hvalfangstpolitikken sin og gjennomføre EUs regler for å stanse handel med selprodukter. Dette er sensitive spørsmål på Island og vil trolig stå sentralt i forhandlingene på miljøområdet. Det kan også nevnes at Island forutsettes å måtte knytte seg

til globale avtaler på de relevante miljøområdene der dette ikke har skjedd, herunder Espoo-konvensjonen om konsekvensutredninger og Aarhuskonvensjonen om miljøinformasjon.

Kapitler ikke dekket av EØS-avtalen

Kapittel 11 – Jordbruk og bygdeutvikling

Island har et relativt effektivt jordbruk i forhold til EU. Det kan leses av tallene for jordbrukets andel av BNP som er 1,4 % for Island og 1,2 % for EU(27) kombinert med tallene for andel av sysselsetting som er 2,5 % for Island mot 5,6 % for EU(27). Vi skal imidlertid huske at det er stor spredning blant dagens EU-land.

Vurderingen forutsetter på vanlig måte at det nye medlemslandet tilpasser seg fullt ut mekanismene og prinsippene i EUs felles landbrukspolitik (CAP), og starter analysen med å beskrive Islands jordbruk, jordbrukspolitik og institusjoner. Island har en ambisiøs *jordbrukspolitik* med tilstrekkelig selvbergingsgrad/egenproduksjon som et hovedmål. Støttenivået er høyt, målt ved OECDs PSE (Producer subsidy equivalent) ligger Island på 51 % mot EUs 25 % for 2009. Islands PSE er det på vanlig måte både skjermingsstøtte og budsjettstøtte. Budsjettstøtten på 13 mrd islandske kroner i 2008 besto i stor grad av produksjonstilknyttet støtte, dvs ikke-dékoplet støtte. Kommisjonen påpeker at dette vil innebære en stor endring for Island som må tilpasse seg en CAP hvor 85 % av støtten nå er dékoplet (93 % i 2013). Støtten til islandsk jordbruk vil etter kommisjonens vurdering bli på ca 0,1 % av CAPs totale budsjett. Kommisjonen konkluderer i et kledelig understatement med at effekten av islandsk medlemskap på den felles jordbrukspolitikken (CAP) blir liten ("minor")

Kommisjonen konstaterer at Island ikke har noen institusjonalisert *bygdeutviklingspolitikk* i europeisk eller norsk forstand. Kommisjonen gir uttrykk for at det må opprettes et "paying agency" på Island for å administrere EUs politikk på dette området.

Kommisjonen konstaterer at institusjonene på Island er små og ubyråkratiske og konkluderer med at det må bygges opp et stort byråkrati for å ta unna EUs ulike krav til dokumentasjon, søknadsbehandling, kontroll, revisjon, grunnlagsstatistikk etc. Det gjelder som nevnt ut fra behovet for en institusjonalisert bygdeutviklingspolitikk. Det gjelder også for å kunne utbetale direkte støtte under CAP. Denne vil bl.a. bli arealbasert og det vil bli nødvendig med nye institusjoner og systemer for landmåling og beregning av dyrkingsarealer. I sin konklusjon sier Kommisjonen konkret at jordbruksstatistikken også må bygges opp.

Når det gjelder innholdet i politikken, så forutsetter Kommisjonen at tilpasningen til CAP og regelverket skjer før tiltredelse, og understreker at dette vil innebære en stor endring for Island.

Kapittel 13 – Fiskeri

EUs fiskeriregelverk er direkte anvendbare forordninger hvor det ikke er nødvendig med parallell nasjonal lovgivning. Imidlertid er det behov for å treffe tiltak for at Island skal kunne tilpasse seg EUs felles fiskeripolitikk med hensyn til flåtekapasitet, fiskerikontroll, strukturtiltak, markedstiltak og statsstøtte. Islands avtaler med tredjeland og tilslutning til internasjonale konvensjoner trenger også i noen tilfeller tilpasninger.

Med hensyn til Islands *fiskeriforvaltningssystem*, konkluderer Kommisjonen med at Islands forvaltningssystem på et overordnet nivå er vellykket. Dette begrunner en med utviklingen i bestandssituasjonen i islandske farvann. Island har i mange år benyttet høstingsregler i forvaltningen og dette tilsvarer i stor grad EUs langsiktige forvaltningsplaner. Høstingsreglene er imidlertid ikke nedfelt i

lovgiving slik EUs forvaltningsplaner er. Dette må Island være forberedt på å gjøre, siden disse refererer til den generelle målsetningen om å forvalte bestander i henhold til MSY (maksimal bærekraftig langtidsutbytte).

Regelverket knyttet til *investeringer i Islands fiskeindustri*, både til sjøs og til lands, er ikke i henhold til EUs regelverk da utlendinger ikke kan eie mer enn minoritetsandeler i islandske fiskeriselskaper. Islandske begrensninger på utlendingers *tilgang til havner og servicetilbud* er heller ikke i overensstemmelse med regelverket knyttet til fri etableringsrett og fri bevegelse av kapital. Island må dessuten akseptere prinsippene for EUs fellekskompetanse og *fri adgang til hverandres farvann* som er nedfelt i EUs felles fiskeripolitikk (CFP) rammeforordning.

Island har forbud mot *utkast av fisk*. Dette skiller seg klart fra EUs forvaltningsregime, hvor utkast kun unntaksvis er forbudt. Ofte er utkast nødvendig for å etterleve EUs regelverk. I lys av utviklingen internt i EU på dette området vil forhandlingene med Island måtte tilpasses.

Fiskeflåteforvaltningen i Island er ikke gjenstand for et spesifikt regelverk. Likevel har kapasiteten i Islands fiskeflåte blitt redusert årlig med 2,3 % regnet i tonnasje og med 1,95 % regnet i hestekrefter. Dette er noenlunde likt med utviklingen i EUs fiskeflåte. Siden det ikke er et system for statsstøtte for vraking av fiskefartøy på Island, kan det derfor tyde på at systemet med *omsettelige fiskekvoter* på Island gjør at kvoteeierne tilpasser kapasiteten til kvotegrunnlaget. Myndighetene på Island gikk vekk fra innsatsreguleringer i 2004. På flåtesiden trenger med andre ord Island å tilpasse seg EUs regelverk på flere områder. Blant annet blir det nødvendig med ny oppmåling av fartøyenes kapasitet, samt etablering av et nytt fartøyregister.

Island må tilpasse seg EUs nylig vedtatte *fiskerikontrollsystem*. Mye tyder på at Islands administrative system og menneskelige, teknisk og økonomiske ressurser er tilstrekkelige for å få dette til. Island har med noen få unntak ingen *subsider* tilknyttet fiskerinæringen. Hvordan en skal tilpasse dette til det Europeiske Fiskerifondet må vurderes nærmere sier Kommisjonen. Kommisjonen ser ikke de store problemene for Island med å tilpasse seg EUs felles *organisering av markedet* for fiskeprodukter. Islandske fiskerorganisasjoner bør, med noen tilpasninger til EUs regelverk, kunne fungerer som produsentorganisasjoner (PO). Tillatelse til å anvende sild og makrell til annet enn menneskeføde er imidlertid et problem på dette området som en må finne en løsning på.

Vedrørende *Islands internasjonale forpliktelser* i forhold til Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjon (NEAFC), Den nordvest-atlantiske fiskerikommisjon (NAFO) og Den internasjonale kommisjonen for bevaring av atlantisk tunfisk (ICCAT) er EU fullverdig kontraktspart og vil derfor måtte ivareta og representere Islands interesser og forpliktelser i disse organisasjonene. Det samme vil være tilfellet for Islands bilaterale og multilaterale fiskeriavtaler med tredjeland.

EUs fiskeflåte vil øke med 8,6 %, men siden det er lite overkapasitet i den islandske fiskeflåten så vil ikke dette i særlig grad øke EUs problemer med overkapasitet. Inkorporering av Islands fiskekvoter inn i EUs totalkvoter i henhold til prinsippet om relativ stabilitet krever spesielt fokus under medlemskapsforhandlingene. Den pågående reformen av CFP vil måtte tas hensyn til i forbindelse med fiskeriforhandlingene med Island. Analysen i grønnboken om reformen av CFP peker i retning av at EU på noen områder kan endre politikk i islandsk retning fra 2013, sier Kommisjonen.

Det er ellers verdt å merke seg at Kommisjonen i sin vurdering av Islands medlemskapssøknad ikke kommenterer den store "makrellkonflikten" mellom EU og Island som et av spørsmålene det må finnes en løsning på.

Kapittel 16 – Skatt

Det forventes krav til endringer i Islands lovgivning på dette området siden disse ikke er omfattet av EØS. Særlig innenfor områdene merverdiavgift og de harmoniserte særavgifter (alkohol, tobakk og mineralolje/energiprodukter) er det omfattende EU-lovgivning. Kommisjonen viser til at Island må endre sine prosedyrer for oppkreving av særavgifter og merverdiavgift for å innføre EUs system for handel mellom medlemsland (intra-community trade) uten at skatteoppkreving er knyttet til grensepassering. Også når det gjelder selve strukturen på *særavgiftene på alkohol, tobakk og mineralolje/energi*, må det foretas endringer selv om Island har et satsnivå som er høyere enn EUs minimumssatser på området. Når det gjelder mineralolje/energiprodukter, har Island avgift på langt færre produkter enn det som følger av EUs sekundærlovgivning, i tillegg må unntak og reduserte satser endres. Endelig må *reisegodsbestemmelsene* endres.

Det må foretas flere endringer i Islands *merverdiavgiftssystem* for å fjerne regelverk hvor innenlandske produkter har lavere satser enn produkter fra andre land. Det må også gjøres enkelte endringer i satsstrukturen og i forhold til hvilke varer og tjenester som er avgiftspliktige.

Det er langt færre direktiver på området *direkte skatt*. Island må endre sin lovgivning i noen grad på området for fusjonsdirektivet (Merger Directive) og sparedirektivet (Savings Directive) og særlig utvide området for informasjonsutveksling.

Kapittel 17 – Økonomisk og monetær politikk

Traktaten setter krav om sentralbankens uavhengighet og regler mot monetarisering (pengetrykking) og annen finansiering av offentlige institusjoner eller selskaper gjennom sentralbanken. Kommisjonen finner at det er et signifikant gap mellom unionens regelverk (acquis) og Islands politikk på dette området. Islands sentralbank er sikret uavhengighet i en egen lov, men Kommisjonen mener at denne ikke er i tråd med Artikkel 130 i traktaten. Island må styrke den lovmessige uavhengigheten, samt innføre lovforbud mot monetarisering og sentralbankfinansiering for offentlige institusjoner.

Kommisjonen mener ellers at det ikke er noe i veien for islandsk deltagelse i Den økonomiske og monetære union (ØMU) med dispensasjon (*member state with derogation*). Merk at deltagelse i ØMU ikke er det samme som euroinnføring. I motsetning til populær oppfatning er alle unionens medlemsstater medlemmer av ØMU, enten de har innført euro eller ikke. Dispensasjonen i denne forstand innebærer ikke et faktisk unntak, noe som kun Storbritannia og Danmark har p.t., men et unntak fra de delene av traktaten som gjelder felles pengepolitikk *inntil* euroinnføring. Nye medlemsland forventes å rette seg etter kriteriene for euroinnføring (Maastricht-kriteriene). Inntil de innfører euro vil de delta i ØMU som medlemsstater med dispensasjon og må anse sin valutapolitikk som en sak av felles interesse.

Kapittel 22 – Regionalpolitikk og koordinering av strukturelle instrumenter

Regionalpolitikk i islandsk sammenheng er primært å forstå som bygdeutvikling og økonomisk utvikling av rurale områder utenom hovedstatsregionen. Kapittelet fremhever behovet for styrket administrativ kapasitet i forhold til håndtering og implementering av prosjekter finansiert gjennom EUs samholdspolitikk. Ytterligere rammeverk for overvåking og evaluering av disse etterspørres også.

Island vil også måtte endre sin budsjettlovgivning, og bygge opp et rammeverk for håndtering av flerårsprogrammer.

Kapittel 23 - Rettssystem og grunnleggende rettigheter

Generelt er Islands rettsystem av høy kvalitet og vel etablert. Kommisjonen trekker imidlertid fram justisministerens rolle i utnevnelsen av dommere og representanter for påtalemyndigheten som et område hvor det er rom for forbedringer for å bedre garantere uavhengigheten til rettsapparatets aktører. Justisministeren har en betydelig rolle både i utnevnelsen av dommere og representanter for påtalemyndigheten på Island. I sin anbefaling om forbedringer viser Kommisjonen til at det pågår arbeid på Island om prosessen for utnevnelser.

Kommisjonen viser også til at det i kjølvannet av finanskrisen er opprettet en spesiell etterforsknings- og påtaleenhet som etterforsker og påtaler påstått kriminalitet i kjølvannet av bankkollapsen på Island. Etterforskning er i gang, og Kommisjonen peker på at det på denne bakgrunn kan være behov for å redusere faren for interessekonflikter i et lite land som Island.

Kapittel 24 - Rettferdighet, frihet og sikkerhet

Island har gjennomført Schengen-avtalen og har en lovgivning som i høy grad er i overensstemmelse med regelverket på området for rettferdighet, frihet og sikkerhet. På enkelte områder må regelverket bringes på linje med EUs regelverk (acquis) og relevante internasjonale instrumenter må signeres og/eller ratifiseres. Relevante strukturer og politikk er på plass, og Island bør være i stand til å oppfylle forpliktelsene som følger med medlemskap. Hovedutfordringen – som følge av landet størrelse – er forvaltningens kapasitet til å håndtere gjennomføringen av en del av kravene.

Kapittel 29 - Tollunion

Island er et tredjeland i forhold til EUs tollunion, og det må gjøres betydelige endringer i Islands tollovgivning for at regelverket skal være harmonisert i forhold til EUs lovgivning. Gjennom EØS-avtalen og EFTA-samarbeidet har imidlertid Island på mange punkter lignende systemer som de som gjelder innen EU. Endringer vil særlig gjelde endrede prosedyrer som følge av å gå inn i EUs tollunion. Det framheves også kontroll, herunder kontroll med narkotika og tiltak for å beskytte intellektuell eiendom (falske merkevarer og lignende) og regelverket på avgiftsfritt salg (duty-free shops). Selv om Island har en god tolladministrasjon, framheves det at det må foretas ganske betydelige endringer både i regelverk og i tollprosedyrer ved et EU-medlemskap.

Kapittel 31 – Utenriks- sikkerhets- og forsvarspolitik

Utenriks- og sikkerhetspolitiske utfordringer som spredning av masseødeleggelsesvåpen framheves, og det vises til Islands deltakelse i internasjonale eksportkontrollregimer for handel med forsvarsmateriell og internasjonalt ikke-spredningssamarbeid. Rapporten omtaler også sikkerhetsavtalen som ble inngått mellom Island og EU i mars 2007. Avtalen legger til rette for utveksling av gradert informasjon med EU. Det legges til grunn behov for ytterligere vurderinger av Islands etterlevelse av EUs regelverk for behandling av gradert informasjon.

Kapittel 32 - Finansiell kontroll

Regelverket (acquis) for finansiell kontroll relaterer seg både til internkontroll og ekstern revisjon av offentlige institusjoner, samt beskyttelse av EUs finansielle interesser gjennom strafferett. Kommisjonen finner at det islandske systemet er konsentrert om budsjett- og regnskapskontroll, men at de ikke har et gjennomgripende system for internkontroll. Riksrevisjonens uavhengighet er ikke tilstrekkelig forankret i konstitusjonen. Island må iverksette omfattende tiltak for å tilfredsstille EUs krav på dette området.

Skrevet av: Dag Egil Adamsen, Geir Bekkevold, Stian Christensen, Bjørn Eidem, Marit Engebretsen, Carsten Horn-Hanssen, Hanna Marit Jahr, Hans Jørgen Johansen, Knut F. Kroepelien, Tor Lande, Mona Næss, Paul Oma, Helge Skaara, Steinar Svanemyr, Kari Anita Syverud.